

УСПЕШНИ В ДЕБАТИТЕ

Помагало

Проект:

BG05/1647 - Бъди активен!

Фондация „Обществен дарителски фонд - Габрово“

ОБЩЕСТВЕН ДАРИТЕЛСКИ ФОНД
ГАБРОВО

ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY

eea
grants

<http://www.ngogrants.bg/>

УВОД

Настоящото помагало е разработено в рамките на Проект:BG05/1647 „Бъди активен!“, чиято основна цел е да допринесе за подобряване интеграцията и активното гражданство на младежите и представителите на НПО, работещи с младежи чрез повишаване на тяхната мотивираност, компетенции и инициативност.

То е предназначено за младежите от създадения по проекта Клуб „Дебати“, както и за всички млади хора, които искат да повишат своите знания по теми, свързани с гражданската активност и участие. Клуб „Дебати“ е отворен формат за млади хора, които имат желание и необходимост да повишат своите комуникативни способности, да изразят мнение, да споделят и защитят идеи, да намерят съмишленици и приятели. Дейността на клуба превръща представата за спор в идея за аргументирано изразяване и въздействие върху хората. Клуб „Дебати“ оформя ядро от критично мислещи млади хора с активно участие в живота на общността. Желанието ни е да се създадат такива клубове във всяко училище.

Информацията, събрана в това помагало, дава основни напътствия какво представляват дебатите и какви грешки се допускат при аргументация. Освен това са разработени теми по обществено значими теми, свързани с демократичното гражданство, които ще помогнат на младежите при тяхната подготовка за дебатирание. Изяснени са понятия и са дадени примери от България и чужбина.

ИЗКУСТВОТО НА АРГУМЕНТА ИЛИ КАК ДА ВОДИМ ДЕБАТИ?

„В спора се ражда истината“ твърдели старите римляни. Преди тях в древна Гърция Сократ изпитвал събеседниците си в дълги диалози в опит да стигне до истината. Заниманието на Сократ никак не било безобидно, тъй като в крайна сметка му коствало живота.

Страстта към спора продължава и до днес повече от 2500 години след Сократ. Човешкото любопитство, нашето желание да стигнем до истината не спира да ни провокира. Понякога хората се спират на някоя позиция и решават, че тази позиция е правилната. Нещо повече, ние изпитваме потребност да защитаваме нашите позиции срещу позициите на другите. Ето защо дискусиите заемат важно място в човешкия живот.

Въпреки че дебатите са важни и навсякъде, много хора се опитват да ги избягват. Една причина затова е, че хората се страхуват да влязат в спор. Страхуват се да не обидят другите, защитавайки позицията си; страхуват се да не бъдат обидени или просто се страхуват да не загубят спора, с което едва ли не и част от егото им ще изчезне. Други намират дебатите за скучни или в най-добрия случай – бързо доскучаващи. Трети пък са скептично настроени към всички и към всичко.

Въпреки че дискусиите заемат толкова важна част от живота ни, улисани в привързаността ни към нашите тези, ние често пренебрегваме основните принципи на добрата дискусия – добрия тон и добрите аргументи.

Първото правило във всяка дискусия е – уважавайте събеседниците си. Твърде често това правило остава недоизказано и недостатъчно внимание му се обръща, може би защото е толкова фундаментално и сякаш самоочевидно. Опитът ми е показал, че никак не е самоочевидно.

Един от интересните житейски факти е, че хората имат различни мнения. Това не бива нито да ни учудва, нито да ни ядосва преждевременно. Нормално е хората да имат различни позиции. В демократичното общество това дори е ценност, която се нарича плурализъм. Различията в мненията е причината да има дебати. Ако всички мислеха еднакво, нямаше да има нужда от дебати и размяна на мисли и позиции.

Когато срещу нас стои човек с различна позиция, не трябва да го отричаме като недостоен и глупав, само защото не мисли като нас. Хората обичат мненията си като всичко свое и се чувстват неловко, когато другите не мислят като тях. Това обаче не е повод изначално да отричаме другите. Напротив. Нашите събеседници са равни на нас. Със самия акт на встъпване в дискусия, със самото сядане на една маса с нашите събеседници, ние имплицитно признаваме следното: признаваме тях като хора; признаваме тяхното право на мнение и допускаме, че притежават интелигентност поне колкото нашата, за да го защитят. Освен това се задължаваме и да слушаме. Без тези предпоставки не може да има диалог, а само размяна на обиди или в най-добрия случай разговор между глухи. Това е безсмислено. Правото да изразим позиция в спор обаче, трябва да ни създаде и задължение да чуем позицията на другия. Ответната страна в дебатите заслужава нашето внимание. Слушайте какво другата страна иска да ви каже и вникнете в думите ѝ. Преди да отречете чуждата позиция, е нужно да я осмислите добре и разберете. Само след това идва редът на атаката, ако се налага.

За да протече въобще диалог, е нужно да откриете някаква допирна точка между страните. Нека тази допирна точка да се превърне и в стандарт за оценка на аргументите на двете страни. Участниците в дебата могат да се съгласят върху няколко водещи принципи: например какви аргументи са допустими и какви не са, съществуват ли общи ценности или общи допускания, към които да се обърнем при несъгласие. Тук дискутиращите трябва да се съгласят на правилата на играта как да водим спор.

Убедителността

Хората са интересни създания. Понякога дори най-добре аргументираната позиция не може да ги накара да променят мненията си. Това понякога всъщност е доста често. Често хората могат да се повлияят от странични фактори като първично мнение, чувства, чар на говорещия и др. Това обаче не бива да ни спира да се стремим да търсим все по-добри и силни аргументи. Търсейки ги обаче, трябва да знаем, че не винаги ще успеем да убедим събеседниците или аудиторията си. Дори силни аргументи, поднесени по неподходящ начин, например с високомерие, могат да отблъснат аудиторията. Според Аристотел изкуството на реториката не се състои само в логическите аргументи (логос), но съдържа и други два компонента (етос и патос).

Днес специалисти по комуникации отделят средства и време, не за да търсят истината, а за да открият най-ефективните начини за влияние върху обществото в името на една или друга политическа сила или накратко – пропаганда. Ако не става дума за политика, а за обикновена стока на пазара, можем да използваме и по-безобидния термин – реклама. Пропагандата и рекламата нямат за цел стигането на истината, а предлагане на своя продукт на публиката.

Затова е и важно критично мислещият човек да вземе това предвид. В света манипулацията се е превърнала в цяла индустрия. Критичното мислене и добрите аргументи в известен смисъл ни пазят от манипулативни твърдения. Наистина, критично мислещият човек не винаги би успял да убеди събеседниците си със силата на добрите аргументи. Това обаче не бива да се превръща в причина за отчаяние. В крайна сметка големите въпроси рядко се решават само в една спечелена или загубена дискуссия. Дебатите се случват постоянно и е важно да сме добре подготвени за тях, като познаваме принципите им. Сред принципите на добрите дебати са да уважаваме събеседниците си и да внимаваме в аргументите си.

Аргументите

Да си възпитан към събеседниците си не означава да си безкритичен към аргументите им. Както посочихме, не печелим дебатите, като наричаме опонентите си глупави, а като даваме по-силни аргументи от техните. За целта трябва да покажем как от предпоставките, които даваме следва заключението, което извеждаме. За да са добри аргументите, те трябва да са общовалидни, неизхождащи от лични предпочитания т.е. способни да убедят безпристрастен страничен наблюдател и да следват логическите закони, което означава да не се допускат логически грешки.

Логически грешки и потенциални опасности:

Плашилото (strawman). С този аргумент единият от събеседниците преиначават думите на другия с цел да ги обори по-лесно. Или с други думи това е когато оборваме нещо, което другия не твърди, оборваме плашило, а не истинска заплаха. Например: По време на президентската надпревара в САЩ през 2004 г. един от претендентите – Джон Кери изразява позицията, че САЩ е трябвало да проведе повече разговори със съюзниците си включително и Франция преди да нападне Ирак през 2003 г. Тогава един републикански сенатор обвинява Кери, че искал Париж да определя външната политика на САЩ. Всъщност Кери няма това предвид.

Грешна дихотомия. Не всичко е само бяло или черно. Това е грешката да приемем, че един проблем има само две възможни решения, когато всъщност е възможно и трето. Например президентът на САЩ Джордж Буш често заявяваше: „Водим война срещу тероризма. Или сте с нас, или сте против нас.“ Не можем ли да приемем, че не искаме да сме с него, без да сме с терористите? Възможно е една държава да запази неутралитет без това да означава, че подкрепя тероризма.

Корелация не означава причинност. Това, че две неща се случват едно след друго само по себе си не означава, че първото е причина за второто, нито пък че второто е причина за първото, нито пък, че има връзка помежду им. Това, че някой не е защитил добре тезата си не означава непременно, че той греши или опонентът е прав.

Non sequitur в превод от латински означава „не следва“. Това е логическа грешка при която заключението, което правим не следва от предпоставките, които сме дали. Например: „В страната X положението е предреволюционно, ако бързо не вземем мерки нещата и при нас ще загубят.“ Само на базата на тези сведения не можем да направим подобно заключение, че трябва да действаме. Може ние да сме свръхсила, която да успокои положението. Може обаче действията ни като свръхсила всъщност да причинят революцията и повече страдания. Може да сме малка държава, която няма ресурсите да спаси положението. Грешката non-sequitur има различни видове. Общото между тях е липсата на логическа връзка между предпоставките и заключението.

Ирелевантност. Това е по-очевиден пример за „не следва“. Ирелевантност е, когато аргументите ни нямат нищо общо с тезата, която защитаваме. Например не можем да обвиняваме ваксината срещу полиомиелит, че не лекува да речем грип.

Post hoc ergo propter hoc в превод от латински „след нещото, следователно причина за нещото“. Това, че нещо се е случило след друго нещо не означава автоматически, че е негова причина. Може да е, може и да не е. Ако задължително приемем, че нещо е причина за друго само на базата, че се случва преди него, правим грешка. Тази грешка е от една група с по-горе описаната грешка, че корелацията означава причинност.

Reductio ad absurdum. Означава да насилваш аргумент до крайност. Когато стигнеш тази крайност, виждаш, че аргументът изглежда или абсурден, или отвратителен, което значи че аргументът като цяло трябва да бъде отхвърлен. Reductio ad absurdum не във всички случаи е грешка. Идеята е да се дискредитира дадена позиция, като се посочат някои нейни неприятни последствия, ако позицията се следва до край.

Хлъзгавият склон (slippery slope). Приемайки дадено твърдение, някой ни кара да приемем и второ твърдение, което може да е следствие от първото. Невинаги второто твърдение следва от първото. Пример: Ако дадем малко свобода на учениците (да речем да използват мобилни телефони в час), няма да свърши с това. Те ще искат още и още свободи и накрая ще настъпи анархия. При попадане на хлъзгав склон спорещите винаги трябва да внимават дали наистина не се прекъсва логическата връзка по някое време.

Купчината. Името идва от един древен парадокс. Пред вас имате една купчина с камъчета. Ако махнете едно, ще имате ли пак купчина? Да. Ами, ако махнете още едно? Да. Така, махайки камъче по камъче накрая се оказва, че купчината изчезва, но ние така и не сме успели да направим разграничение кога има купчина и кога купчината престава да бъде купчина. Логиката в тази загадка се крие в теорията на малките числа - малки промени в дългосрочен план дават големи промени. Тези аргументи се срещат, когато става въпрос за определен континуум. Така ние минаваме през различни отсенки, а не говорим единствено за бяло или черно. Въпреки че можем да открием черното от бялото, понякога се затрудняваме да определим отсенките. Това, че се затрудняваме да определим

отсенките обаче, не означава, че не съществуват черно или бяло и че някои отсенки са по-близо до едното, отколкото до другото. В известен смисъл количествените промени причиняват и качествени промени. Например: Ако си пийвам една чаша вино след вечеря всяка седмица, едва ли може да се каже, че злоупотребявам. Но щом една чаша не ме кара да злоупотребявам, нека добавя и още една чаша, и после още една, и още една... В един момент ще стане ясно, че злоупотребявам с виното. Това, че е трудно да се каже кой е точно този момент, не означава, че не съществуват ситуации на умерена консумация и на злоупотреба.

Ad hominem. Грешката ad hominem е, когато се атакува не позицията на даден човек, а самият човек. Този вид грешни аргументи се използват широко от политиците.

Да съдим по произхода. Това е грешката да смятаме, че нещо е добро или лошо, правилно или неправилно, само заради произхода на твърдението или дори произхода на човека, изказал твърдението. Тази грешка измества фокуса от твърдението, към човека или по общо към източника на твърдението, често превръщайки се в ad hominem грешка. Например: Един политик вместо да отговори на въпросите за корупция, които на журналистите му задават отправят, той обявява, че журналистите са продажници, които изпълняват чужди поръчки и на които не може да се вярва.

Позоваването на авторитет. Това е грешката да приемем, че нещо е вярно, само защото някой авторитетен човек го е казал, без обаче да даваме други аргументи. Това е грешка. Бихме избягали от грешката за позоваване на авторитет, ако използваме самите аргументи на авторитета, стига да са верни, а не да се осланяме на това, че авторитетът ги е казал. Може би авторитетът е станал авторитет, заради добрите си наблюдения и аргументи?

Позоваване на доминиращи в обществото нагласи. Подобно на позоваването на авторитет. Това, че нещо е популярно в обществото не означава непременно, че е вярно.

Tu quoque. Вид на ad hominem грешка. Превежда се като: „ти също?“. Ситуация, при която отговарящият вместо да отговаря, се защитава като контраатакува с въпрос. Често това е обвинението, че опонентът е лицемер и той не постъпва по начина, по който защитава или проповядва. Това, че някой е лицемер или не, обаче не е логически свързано с истинността на позицията, която защитава, а само с личността на говорещия. Например представете си следния диалог:

А: Нали знаеш, че не трябва да паркираш пред онзи знак.

Б: Да, знам, това.

А: Защо вчера паркира неправилно?

Б: Ами ти, не го ли правиш? Онзи ден и ти беше спрял там.

В същината си този спор се отнася до поведението на двамата грешно паркиращи. Той обаче не отхвърля позицията, че не трябва да паркираме на места, на които е забранено.

Неразбиране на аргумента. Приемането, че аргументът е грешен, само защото не го разбираме. Може да е, може да не е. Това, че не разбираме аргумента е по-скоро наш проблем. Целесъобразно е да се запознаем добре с въпроса преди да критикуваме и влизаме в дебати.

Неяснота. Често хората не са достатъчно ясни, когато изразяват позиции или аргументи. Това не означава непременно, че грешат, нито че са прави. Просто са неясни и не знаем как да оценим твърденията им. Не знаем докъде се простира тяхната приложимост или дори значение. В този случай можем да помолим нашите събеседници да са по-ясни.

Необорими твърдения. Съществуват някои твърдения, които са толкова общи, или които могат да включват толкова много неща, че на практика са необорими. Освен, че са необорими, в повечето случаи подобни твърдения са безполезни в спор, било то защото са самоочевидни, било то защото са твърде общи, за да имат смисъл. Например: „Всички хора са егоисти и каквото и да правят, го правят в личния си интерес.“ Ако дадем пример с хора, които постъпват алтруистично, то тогава отговорът би бил, че те постъпват алтруистично, защото е в егоистичния им интерес. Подобно твърдение за същността на егоизма, което да съчетава в себе си и противоположната на егоизма идея – алтруизма, е толкова общо, че не ни дава никаква ценна информация по време на спор. Ако всяко поведение е егоистично и никакво друго поведение не е възможно, то егоизъм става синоним на всяко поведение.

Подвеждащ/ насочващ въпрос. Това е въпрос, който ни заклежда да дадем определен вид отговор, често изключващ други възможни отговори. Това са зле формулирани въпроси, но се използват твърде често дори в съдебните процеси, заблуждавайки хората. Класическият пример за такъв въпрос е: „Ти спря ли да биеш жена си? Кажи ми: Да или не?“ По който и от двата начина човек да отговори, отговорът му предполага, че някога все пак е бил жена си. Дори въобще да няма жена!

Тежестта на доказателството (Burden of truth). Това не е логическа грешка, а правило за аргументация. Тежестта на доказателството означава, че всеки, който поставя теза, трябва да я подкрепи с аргументи.

Ако нещо е вярно за една част, то е вярно и за цялото. (Fallacy of composition). Това невинаги е така. Например: Аз не мога да видя отделните атоми. Знам, че всичко около мене е изградено от атоми. Правя заключението, че всичко около мене е невидимо.

Ако нещо е вярно за цялото, то е вярно и за частите му. (Fallacy of division). По същата логика аз виждам една картина, но не мога да видя отделните атоми, разбирани като самостоятелни единици, от които е изградена.

От тези две грешки можем да изведем следното правило. Това, че нещо е валидно за частното, не означава, че е валидно за общото, а също и това, че нещо е валидно за общото, не означава, че е валидно и за частното.

В този ред на мисли е подходящо да споменем и „парадокса на благосъстоянието“ на икономиста Джон Майнард Кейнс. Според Кейнс, ако всеки човек пести по време на рецесия, това няма да доведе до по-голямо богатство в обществото, а ще доведе до по-малко потребление и по-ниски нива на икономически растеж, а оттам и общото ниво на спестявания в икономиката няма да нарасне.

Средното положение. Много автори, от Аристотел до индийските мъдреци твърдят, че истината се намира между две крайности. Само по себе си това твърдение не носи достатъчно информация. Не можем да сме а priori сигурни, че при спор между две крайни позиции, истината задължително е някъде по средата. Истината може и да е там, но може и да не е. Дори да приемем, че истината е по средата на две крайности, това невинаги ни казва къде точно е тя. Дали не е леко изместена към някоя от страните? Ако е така, към коя? Така или иначе са нужни доказателства, за да разберем къде точно е истината. От друга страна, практически погледнато, постигането на компромис, или както се казва: „срещане на позициите някъде по средата“, в преговорите между двете страни често е успешен ход. Освен това някакво средно положение, може и да не е най-правилното решение, но понякога е единственото приемливо за страните решение.

Никой истински ... Този грешен аргумент има следната форма: Никой истински (човек, мъж, журналист, българин или каквото си поискате) не би.... (направил) еди-какво си. Но ето вижте един човек от тази група (мъж, българин или каквото си поискате), който не следва вашето правило. Е, не. Тогава той не е истински представител на групата (мъж, българин и тн.). Така стигаме до определение на тази грешка: Фактът, че един представител на групата е изключение, ни кара да обявим, че той не е истински представител на тази група. Изглежда, че изключението замърсява чистотата на групата. Този вид твърдения са особено хлъзгави, защото постоянно се променят и никога не могат да бъдат де факто оборени, защото говорителят може да си измисля идеалната група от „истински членове“, както на него му харесва.

Аргументите от типа „никой истински“ често се прилагат за цели класове събития. Например: На обвиненията за всички провали и злоупотреби, които социалистическите режими нанасят на обществата, където са приложени, привърженикът на социализма може никога да не отстъпи с аргумента, че всъщност тези социалистически режими в историята наистина са направили грешки, но всъщност те не са истински социалистически режими, защото никой истински социалистически режим не би бил такъв (потиснически, неефективен, лицемерен).

Грешката на кръгово доказателство (Begging the question, petitio principii в превод от латински приемайки началото). Тази грешка допускаме, ако предварително приемем за дадено това, което трябва да докажем. Или пък да предположим заключението. Или да приемем, без да доказваме това, което трябва да докажем. Или: „Това е така, защото е така“. Например: „Защо безработицата е толкова висока?“ „Защото много хора нямат работа.“

Генерализиране от единичен случай. Това е грешката, при която използваме единичен случай, например на личен опит, за да правим на общи заключения. Например: Познавам Йоргус. Той е грък. Освен това е и много мързелив. Следователно всички гърци са като него мързеливци. Не можем да изведем подобно заключение за целия клас от тази единствена предпоставка.

Тексаският стрелец. Това е грешката, при която виждаме единствено аргументи, които подкрепят тезата ни. Името на грешката идва от един тексаски стрелец, който стрелял произволно по една стена, а после ограждал с боя местата, където са били попаднали изстрелите му, така че да приличат на мишени, улучени в десетката.

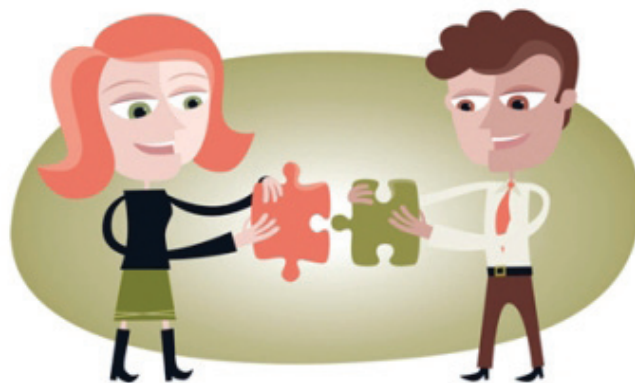
Грешката на комарджията. Това е грешната представа, че ако досега си имал шанс, ще продължаваш да имаш. Например, ако три последователни пъти хвърлиш ези, ти да мислиш, че шансът ти да хвърлиш ези и четвъртия път е по-голям. Не, той е 50%.

Пледиране за изключение. Пледирането за изключение представлява приемане на позицията като цяло, но с настояването за изключения в конкретния случай. Това невинаги е логическа грешка, но трябва много да се внимава във всеки случай.

Ето пример за специално пледиране: Министрите в държавата X виждат, че държавният дефицит е твърде голям и като цяло са съгласни, че трябва държавата да намали разходите си, но всеки от тях пледира за изключение в собственото си министерство. Всеки министър казва по време на заседанието на кабинета: „Да, държавата трябва да намали разходите си, но не би било разумно моето министерство да прави съкращения, защото...“

10 правила за водене на успешен дебат

1. Покажи колко си добър и компетентен в областта, по която се води дискусия, вместо да обясняваш колко са лоши другите.
2. Всеки може да изразява мнение, без да изисква от другите да се съгласяват с него.
3. Не бива да се изказва мнение въз основа на предположения какво мисли опонента, защото може да се окаже, че той мисли по съвсем различен начин, което предварително обрича на провал изводите ни.
4. Емоционалните аргументи в един дебат винаги се отчитат като слабост.
5. Чувството за непогрешимост е предпоставка за груби грешки и пропуски по време на дебат.
6. Да си в опозиция, не означава да бъдеш винаги "против".
7. Използването на негативни епитети и метафори, с цел опонента да бъде уязвен, е признак за реторично безсилие.
8. Не говори в бъдеще време за процеси, които още не са се състояли и няма индикации да се случат. Какво ще бъде "бъдещето" на дебатирания казус знае само Бог.
9. Когато се подиграваш на опонента си означава, че ти се смяташ за нещо повече от него. Това не аргумент в твоя полза.
10. Никога не подценявай опонента си! Той може да знае много повече по дадена тема, отколкото предполагаш. Бъди готов да приемеш с достойнство този факт.

ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО

Понятия:

Доброволец е човек, който прави нещо добро за другите, без заплащане и по своя воля.

Доброволчество, доброволен труд: Дейност, извършвана без заплащане, в полза на други хора, извън рамките на семейството и домакинството.

Трудът на доброволеца не е заплатен, но може да бъде овъзмезден по други начини (награди, обучения, и пр.). Оправданите разходи на доброволеца, направени по време на доброволния труд, е обичайно да бъдат покрити от организацията - транспорт, храна, материали и др.

Организирано доброволчество: Доброволен труд, организиран и ръководен от институция, организация.

Младежко доброволчество: Доброволен труд, извършван от хора на възраст от 14 до 29 години.

Детско доброволчество: Доброволен труд, извършван от хора на възраст до 13 години.

Доброволството е възможност активно да участваш в промяната на общността, средата, организацията, взаимоотношенията. Каузите, за които се помага с доброволен труд, са все по-предпочитани, поради възможността не просто да даваш, а да действаш, да участваш, да си активен. Доброволството като механизъм за подпомагане на обществени каузи дава възможност на хората от организациите и компаниите да са заедно с тези, на които помагат, да виждат промяната, да преживяват успех и удовлетворение. В съвременния комерсиален свят "доброволността" е една от съхранените ценности, средство и начин за подпомагане на хора, неспособни сами да се грижат за себе си, подпомагане на обществото в критични моменти, когато са застрашени живота и здравето на други хора или природата като цяло. Да помагаш на другите е една от основните човешки потребности и е логично много хора да я задоволяват чрез доброволчество. Доброволството е начин на учене, на придобиване на знания и умения през целия живот на човека. Никога не е късно да започнеш с това "учене".

Кои сфери или области на подкрепа са най-привлекателни и съответно има ли такива, които остават пренебрегвани?

В България най-предпочитани от доброволците са социалната сфера, подпомагането на деца, семейства и възрастни хора в риск, центрове за хора с увреждания и т.н. Все повече доброволци се ангажират и в застъпничество, в организирането на кампании, свързани с различни общностни цели. Традиционно привлекателни са екологичната сфера, дейностите, насочени към опазване на околната среда.

Това, което много ни отличава от други европейски страни, е фактът, че все още сферите на образованието и здравеопазването не са отворени за доброволчество. Доброволството като част от неформалното образование не се ползва и не се подкрепя в нашите училища и университети. Броят на доброволческите центрове в университетите и училищата в страната е нищожен. Чрез влизането на доброволци в болниците, разбира се, добре подготвени, ще се подпомогнат социално-психологически болните деца и възрастни. Младежи-доброволци могат много успешно да работят и подкрепят малките пациенти в детските отделения, да си играят с тях и да разговарят. За съжаление,

здравните заведения не са открили доброволческите организации като свои партньори. Много възможности да ползват доброволци имат и читалищата, но екипите в тях нямат умения да правят това добре и да развиват дългосрочно работата с тях.

Количествените данни за доброволците и техния труд в България са малко и несигурни. Обичайно цитираният показател (в последващи проучвания и в медиите) е от проучването от 2002 г., според което едва 6% от българските граждани взимат участие в доброволчески дейности.

По данни на Отворено общество от края на 2009 г., 16% от българските граждани са оказвали „подкрепа на гражданска организация или човек в нужда чрез доброволен труд“. По-високият процент можем да си обясним с втората част от отговора - „човек в нужда“. За сравнение, по данни на CVS-България доброволен труд в Румъния полагат над 20% от гражданите. Според анализ на Евробарометър от 2006 г. всеки 3-ма от 10 европейци декларира, че са активни в доброволчески дейности, а около 80% от участниците в анкетата определят доброволството като важна част от демократичния живот в Европа. По данни на CEV (Европейски доброволчески център) повече от 100 милиона европейци са ангажирани с доброволчески труд.

Над 200 младежи от различни държави от Европейския съюз са положили доброволчески труд в България през периода 2000-2008 г. Няма данни колко българи са извършвали подобна дейност в други държави от ЕС. Количествено измерване специално на доброволството сред младите хора у нас не бе намерено. Няма данни и колко българи са участвали в доброволчески програми в други държави от ЕС. От всички доброволци у нас през 2002 г. 7% са били на възраст до 18 г., а 25% между 18 и 30 г.

За сравнение, в САЩ младите хора (на възраст от 12 до 18 г.), които работят доброволно, са близо два пъти повече от възрастните (55% срещу 29%), като 39% от тийнейджърите редовно полагат доброволен труд.

Ползите за организациите и хората, които упражняват доброволчески труд.

Чрез дейността си като доброволческа организация, всяко НПО участва в процесите на разрешаване на обществени проблеми: социални, образователни, екологични, здравни, младежки. А това е смисълът на съществуване на гражданските организации. Доброволците и организациите, в които работят, често са инициатори на иновативни дейности за откриване, изразяване и отговор на някои нужди на обществото. Доброволците и екипите са близо до хората и проблемите им, чувствителни са към тях, имат умения да ги чуят и дефинират, а оттам – и да намират нови решения. Това дава нови идеи и възможности за развитие на самите доброволчески организации. Доброволците във всяка организация са много важен коректив и двигател за нейното развитие. Те имат друга гледна точка и визия, други изисквания и очаквания и когато ги споделят, стават най-големия ресурс на организацията.

Чрез доброволческите практики, лагери, стажове, всеки млад човек може да подобри социалните си умения, уменията за работа в екип, уменията за решаване на проблеми и конфликти, както и да се развият качества като отговорност, общителност, лидерство, организационни умения.

Има ли нужда от законодателна рамка, която да регламентира процеса на доброволчество? Защо? Голяма е необходимостта от приемане на закон, който да регламентира доброволството като обществено явление и да установи ясен правен статут на организираното доброволчество в България. Приемането на закон или друг нормативен документ ще очертае правната рамка на доброволческата дейност и ще създаде правна сигурност за доброволците и за организациите,

използващи доброволци. Тази законодателна мярка е необходима и отдавна очаквана за насърчаване на доброволчеството в България. Съществуването на регламент в сферата на доброволческия труд, който е много разнообразен като дейност, участници и проблеми, ще гарантира качеството на този труд. Това е важно както за доброволците, така и за организациите, които се занимават с доброволци.

Кой използва доброволци и колко?

По данни на проучвания на Фондация „Помощ за благотворителността“ 95% от доброволците се използват от неправителствени организации, в това число и читалища. В останалите 5% можем да открием примери за държавни и общински структури, училища, детски градини. Неизследвани досега са младежките структури на политическите партии. Младежките партийни структури по същността си и според статута си са граждански организации с нестопанска цел. Те развиват проектна дейност и използват голям брой доброволци.

Организациите, използващи значителен брой млади доброволци, могат да бъдат най-общо представени така:

Български клонове на международни организации, работещи с доброволци

- Български червен кръст - има над 160 000 членове, десетки симпатизанти, хиляди доброволци"
- Каритас
- УНИЦЕФ

Посреднически организации (професионални)

- Национален алианс за работа с доброволци (НАРД). Създаден преди 10 години (през 2000 г.) в Пловдив, днес НАРД е най-голямата национална мрежа в страната. Включва 8 регионални, 17 местни доброволчески центрове и 6 Центъра за обществена подкрепа. Годишно работи с около 500 доброволци – набира ги, обучава ги, ръководи работата им.

- CVS - България
- Национални организации
- Българското дружество за защита на птиците – над 100 доброволци годишно
- WWF

Младежки организации

- ИМКА – Пловдив, Габрово - Национална скаутска организация

Младежки партийни структури

Тенденциите...

Доброволчеството в Европа и по света е ценност, традиция, призната и оценена от обществата. Да си доброволец е престижно. Възпитанието чрез доброволен труд е отговорност както на семейството, така и на образователните и корпоративни институции. Това, за съжаление, не е тенденция в България. Затова и доброволческите инициативи са спорадични, гражданите сами трудно се организират да добруват. По-голямата част от инициативите са на неправителствени организации, които са включили и доброволци в дейността си. А те не са много и не са на територията на цялата страна. Най-позитивната тенденция у нас е свързана с интереса и мотивацията на младите хора да работят доброволно в полза на другите. Най-голямата част от доброволците в България са във възрастовата група 15 – 30 години.

По света хората в пенсионна възраст са от най-активно използваните доброволци. Те имат опит, експертиза, умения и търпение. У нас, обратно, на тази група не се гледа като на ресурс и възможност. Все повече пенсионери се обръщат у нас към доброволчеството като форма за продължаване на активното участие в обществото, но са много малко програмите, проектите и организациите, които имат умения да работят с тях.

УЧАСТИЕТО НА МЛАДИТЕ ХОРА В ПРОЦЕСИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

Понятия:

участие - личен дял в обща дейност, проява

млади хора - хора на възраст от 14 до 29 години.

процес - последователна смяна на състоянието в развитието на нещо; ход, развой

вземане на решения – изразяване на становище/ резолюция/ постановление/ определение/ намерение/ воля

Младите хора са активна сила в обществото. Те са изправени пред парадокса или да търсят начин да бъдат интегрирани в съществуващата среда, или да трансформират тази среда. Младите хора по целия свят, живеещи в страни с различна степен на развитие и с различни социално-икономически дадености, винаги се стремят към по-активно участие в живота на обществото.

Световната програма за действие за младежта (WPAУ/ СПДМ), приета от Общото събрание през 1995 г., предвижда изграждането на политическа рамка и на практически насоки за национални мерки и международна подкрепа за подобряване на положението на младите хора по целия свят. Пет години преди Целите на хилядолетието СПДМ набелязва основните стратегически цели за младите хора. Неслучайно СПДМ се реферира като „младежките Цели на хилядолетието“.

СПДМ включва петнадесет младежки приоритетни области и конкретни предложения за действие, които са съобразени с основните проблеми и специфичните цели, които трябва да бъдат взети от различните участници.

Целите и действията отразяват трите водещи теми на Международната година на младежта: участие, развитие и мир. Световната програма включва следните петнадесет области: образование; заетост; глад и бедност; здравеопазване; околна среда; злоупотреба с наркотици; детска престъпност; свободно време и културна среда; момичета и млади жени; пълноценно и ефективно участие на младите хора в живота на общество и във вземането на решения; глобализация; информационни и комуникационни технологии; борбата с ХИВ / СПИН; младежи във въоръжените конфликти; диалог между поколенията. Във всяка от тези области програмата разглежда различните комплексни предизвикателства и предлага възможни варианти за действие. СПДМ се стреми да подпомага правителствата в усилията им да отговорят на стремежите и исканията на младежта за едно по-добро бъдеще за всички.

Приоритетните области са взаимнозависими и взаимносвързани – например престъпността сред непълнолетните и младежите и злоупотребата с наркотични вещества в повечето случаи са преки последици от недостатъчните възможности за образование, трудова заетост и социална реализация. Образованието сред младите жени и момичета би могло да увеличи възрастовата граница при сключването на брак и ранното раждане, намалявайки по този начин процента на смъртност при майките. Инвестирането в една област се отразява на други области от програмата и подпомага за постигането на допълнителен положителен ефект върху живота на младите хора. 15-те приоритетни области на СПДМ са групирани в 3 направления. Взети заедно, те образуват всеобхватна среда за младежите, въпреки културните, социалните и общностните различия:

(а) Младежите в глобалната икономика включва въпроси за глада и бедността, образованието, трудовата заетост и глобализацията;

(б) Младежите и гражданското общество включва въпросите за информацията и комуникационните

технологии, околната среда, свободното време, участието в процесите на вземане на решения и връзките между поколенията.

(в) Младите и тяхното благополучие включва приоритетните области – здраве, злоупотреба с наркотици, престъпност, конфликти и ХИВ/СПИН. Младешките в глобалната икономика

Бедност и глад. Повече от 200 милиона млади хора, или 18% от всички млади хора, живеят с по-малко от 1 долар на ден, а 515 милиона с по-малко от 2 долара на ден. Негативните ефекти на бедността върху младежите се изразяват не само чрез финансови ограничения, но и чрез ограничения в достъпа до обществени услуги, неспазване и недостатъчна защита на основните човешки права. Бедността е свързана и с липсата на достъп или контрол над ресурси, включително земя, умения, знания, капитал и социални връзки. Без тези ресурси достъпът на хората до институциите, пазарите, заетостта и обществените услуги е силно ограничен. Гладът и недохранването са сред най-сериозните заплахи за човечеството, които често възпрепятстват младите хора и децата от участие в обществените процеси.

Образование. Въпреки постигнатия прогрес в началното, прогимназиалното и гимназиалното образование, предизвикателствата в тази сфера продължават да са големи. Много от родителите в развиващите се страни все още нямат възможност да пращат децата си на училище, поради неблагоприятните местни социални и икономически условия. Ограничени са образователните възможности за момичетата и младите жени, имигрантите и бежанците, принудително изселените, децата от улицата, младежите от селските или провинциалните райони и младите хора с увреждания. Въпреки че настоящото поколение е по-добре образовано, качеството на образованието и потенциалът му да подготвя младите хора за пазара на труда все още не са на достатъчно добро ниво.

Заетост. Въпреки повечето години на обучение, които получават младите, безработицата сред младежите се увеличава и в сравнение с възрастното население вероятността младите да са безработни е два-три пъти по-висока. Нивата на безработица сред младите хора са най-високи в северните региони на Африка, регионите на Субсахара и Близкия Изток. Трудностите, с които се сблъскват младите хора при търсенето на подходяща работа с приличен доход, се изострят от проблеми като неграмотност, недостатъчно обучение, както и от нелекия преход от училището към пазара на труда.

Младешките и гражданското общество

Глобализация. Младешките са най-способни да се адаптират и да използват предимствата на новите възможности, които глобализацията предлага. Въпреки че в някои части на света се наблюдава невидан досега ръст в това отношение, благоприятните ефекти все още са неравномерно разпределени. Въздействието на глобализацията върху трудовата заетост сред младите хора и миграционните процеси се олицетворява както чрез позитивни, така и чрез негативни тенденции. Глобализацията също така доведе до дълбоки промени в културата на младежите и консуматорското съзнание.

Участие в процеса на вземане на решения. През последното десетилетие нарастна съзнанието за важността от участието на младежите в процеса на вземане на решения. По-голямата ангажираност на младите в домовете им, в училище и в общността, не само че облагодетелства социално-

икономическата им среда, но изгражда и капацитета им и допринася за личностното им израстване. Гласът и участието на младежта са изключително важни за прилагането на СПМД като цяло.

Информация и комуникационни технологии. Разпространението на комуникационните технологии, което съпътства процеса на глобализация, може би най-ясно представя както възможностите пред младите за участие и образование, така и предизвикателствата, пред които се изправят. Макар че младежите в много страни съставляват мнозинството потребители на интернет технологиите, все още е налице диспропорция между младежта в градските и в по-малките населени райони, между младите мъже и жени, както и между различните страни.

Свободно време. През последното десетилетие все повече започва да се осъзнава ключовата роля на свободното време за социалната активност, за оформянето на идентичността на младите хора, за изучаването на техните култури. Свободното време не би трябвало да е елемент от ежедневието единствено на привилегированите, тъй като то допринася за развитието и благополучието на общностите. Много младежи посвещават времето си на доброволчески програми, обучение на връстниците си и на усилия да променят обществото.

Околна среда. Младите хора демонстрират постоянна загриженост и често показват своята будна обществена позиция към околната среда. Разбирайки, че доброто състояние на околната среда е от изключителна важност за тяхното здраве и възможности, младежите наблягат на устойчивото развитие на местно, национално и международно ниво, иницирайки приемането на благоприятни екологични практики.

Погледнато глобално, делът на младежите в населението на света постепенно намалява за сметка на увеличаващия се дял на хората над 60 години. Увеличаването на младежите трябва да се разглежда като интегрална част от благополучието на по-възрастните поколения, тъй като към 2050 година всеки 8-ми възрастен човек ще живее в развиваща се страна (за сравнение всеки 6-ти през 2005 г.). Младите и тяхното благополучие

Здраве. Проблемите със здравето на младите включва липсата на сигурна и хигиенична среда, недохранване, риск от инфекциозни и паразитни заболявания, тютюнопушене, поемането на неоправдани рискове и самоунищожителни действия, които водят до опасни наранявания и последици. В много страни липсва информация и специализирани органи, способни да помогнат на младите да се запознаят и разберат въпросите на сексуалното здраве, за да се предпазят от разпространението на ХИВ. Въпреки че случаите на ранна бременност бяха намалени в много страни, опасностите и рисковете от усложнения, свързани с нея, все още бъдат сериозни притеснения. 10 милиона младежи, предимно в Африка и Азия, са носители на ХИВ/СПИН. Бедността, липсата на елементарни знания за това как да се предпазват, срамът, ограниченият достъп до образование и половата неравнопоставеност са само някои от проблемите на младите хора. Младите момичета и жени по-често са изложени на риск, когато се налага да полагат грижи за болни членове на техните семейства.

Младите хора и въоръжените конфликти. Въпреки че международното право защитава непълнолетните и забранява участието им в конфликтни ситуации, те често са използвани като бойци или са принуждавани да работят. Младите жени и момичета са заплашени от опасността да бъдат подложени на сексуален тормоз и експлоатация. Въпреки че повечето млади избягват

да се въвличат в конфликтни ситуации (дори в размирни райони), във време на нестабилност и несигурност младежите стават извършители и жертви на престъпления. Каквато и да е ролята им, излагането на конфликт може да лиши младите хора от образование, от социални и икономически възможности.

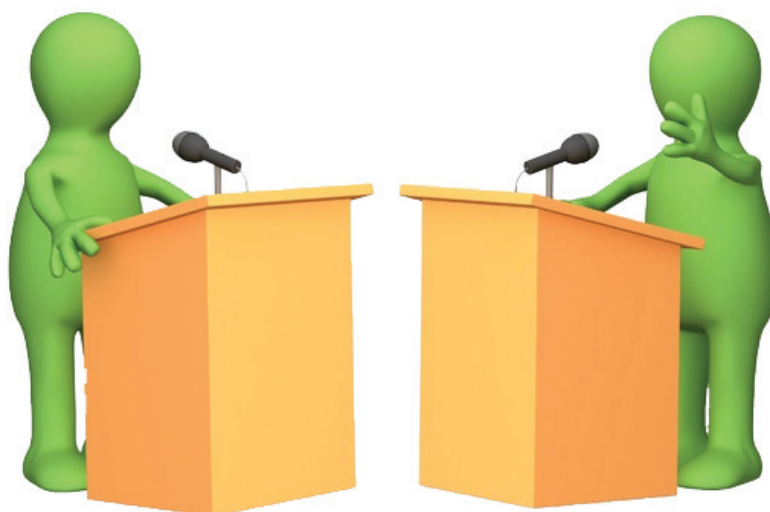
Злоупотреба с наркотици. Налице е невиждано досега увеличаване на злоупотребите с наркотици и наркотичната зависимост сред младите хора в световен мащаб. Последствията са широко разпространени и намират различни проявления – от насилие, до смъртоносни инциденти и наранявания. Употребата на наркотици по венозен път увеличава риска от предаване на болести, включително на ХИВ/СПИН и хепатит.

Младежка престъпност. Извършените от млади хора престъпления продължават да се разглеждат като заплаха за цялото общество. По-голямата част тях не са с насилствен характер. Съществуват множество елементи, характеризиращи появата на престъпно поведение сред младите – от икономическия спад и високата безработица, до ранното излагане на насилие в семейството или обществото.

Момичета и млади жени. Негативните предразсъдъци по отношение на жените в някои страни продължава да ограничава равноправния им достъп както до висше образование, така и до пазара на труда. Насилието, базирано върху половата принадлежност, все още е безспорен факт, който застрашава възможността жените и младите момичета да живеят без страх и да преследват мечтите си в безопасна и стабилна среда.

Възможности:

- въвличане на младите хора в България в дебата за бъдещето на страната;
- стимулиране на диалога между младите хора и политическите структури по въпроси, свързани със солидарността в Европа през призмата на решаване на конкретни проблеми;
- стимулиране изразяването на проблемите, вижданията и собствените предложения за решения на младите хора;
- усвояване на механизми за участие на младите хора в процеса на вземане на решения по общоевропейски въпроси.

ПОВИШАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО СЪЗНАНИЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В КАУЗИ

Понятия:

Гражданско съзнание – дух, манталитет, мисловност, която определя идентичността на човека като част от общество, група, етнос, култура, нация и ангажираността му към проблемите на това общество.

Каузата е идея, чрез която се поставя значима цел в едно направление - политическо, социално или от друг характер, за решаването на сериозен проблем или на някакво важно дело. Реализирането на една кауза е свързана с мобилизиране на голяма група хора, изисква организация, пълно посвещаване на проблема и много труд и всеотдайност до постигане на определените цели.

Гражданското съзнание означава осъзнато желание за компетентно и отговорно участие в местния и национален културен, социален и политически живот.

Гражданското съзнание и активното участие на младите хора в решенията и действията на местно и регионално ниво са крайно необходими за изграждане на по-демократично, интегрирано и проспериращо общество. Участието в демократичния живот на всяка общност е повече от гласуване и кандидатиране за избори, макар това да са важни елементи. Участието и активното гражданство се изразява в това да имаш правото, средствата, пространството и възможността, а когато се налага - и подкрепата, да участваш и влияеш в процеса на вземане на решения и да се включваш в действия и дейности, с които да допринесеш за изграждането на по-добро общество.

Начини за повишаване на гражданското съзнание:

1. Обучения за развиване на гражданско съзнание и насърчаване на младежкото участие – Гражданското съзнание не е придобито, а се изгражда с времето и много често се разглежда като качество на личността. Изграждането на духовно богата личност е продължителен процес и започва от най-ранно детство - период на повишена сензитивност към външни възпитателни взаимодействия. В днешното динамично съвремие задължение на всеки родител и отговорност на всеки учител е да развие интелектуалните възможности на детето и младежа. Това е необходимо, за да се съхрани детската индивидуалност, да се развие творческия потенциал за изява и приобщаване към културните и национални традиции и ценности. Родителите и учителите първи формират реално гражданско съзнание у децата и младежите. Чрез тях ценностите за едно общество достигат до ума и сърцето на децата и служат за възпитание на свободни, мислещи творчески и независими личности, носители на много добродетели. Местните и регионалните власти, съзнавайки доминиращата роля, която училището играе в живота на младите хора, следва да осигуряват в училищната среда подкрепа и обучение за развиване на гражданско самосъзнание и насърчаване на младежкото участие, образование по човешките права и неформално обучение в училищата. Те също така следва да предоставят обучение и подкрепа за участието на младите хора в съвместния живот и в местната общност.

2. Информирание на младите хора - Информацията често е ключ към участието и правото на младите хора да имат достъп до информация за възможностите и въпросите, които ги засягат. За да участват в каузи, дейности и в живота на техните общности или да се възползват от услуги и възможности, предназначени за тях, младите хора следва да знаят за тях. Участието в дейности

и проекти, които ги интересуват или които самите те организират, често е стъпка към процеса на насърчаване на по-дълбокото им въвлечение в общността, включително и в политическия ѝ живот. Следователно местните власти следва да подкрепят и подобряват съществуващите информационни и консултативни центрове за младите хора, за да са сигурни, че предоставят качествени услуги, които съответстват на нуждите, изразени от младите хора. Там, където такива центрове не съществуват, местните и регионалните власти и други свързани с проблема заинтересовани страни следва да насърчават и подпомагат създаването на адекватни информационни услуги за младите хора, включително и чрез съществуващи структури като училища, младежки служби и библиотеки. Специални мерки следва да се предприемат, за да се отговори на информационните нужди на групи млади хора, които имат трудности в достъпа до информация (езикови бариери, липса на достъп до интернет и т.н.).

3. Насърчаване на гражданското съзнание у младите хора чрез информационните и комуникационните технологии - Информационните и комуникационните технологии предлагат нови възможности за информиране и даване на възможност за участие на младите хора, включително и дистанционно. Те могат да бъдат използвани за обмен на широк спектър от информация и благодарение на интерактивността им, за повишаване на участието на младите хора.

4. Насърчаване на гражданското съзнание и участие на младите хора чрез медиите - Тъй като младите хора са основни потребители на медиите, те също могат активно да влияят в тази област, като се увеличат възможностите, които им се предоставят, да изразяват себе си и да участват в производството на информацията, която медиите доставят. Чрез начина, по който разглеждат определени теми, те дават възможност различна и често по-достъпна информация да бъде предоставяна на техните връстници. Това участие освен това дава възможност на младите хора да разберат структурата на информацията и да развият нужните критически умения.

5. Насърчаване на младите хора да се занимават с доброволческа работа и да се посвещават на обществени каузи - Младите хора следва да бъдат подкрепяни и окуражавани да се ангажират с доброволческа дейност. Във време, в което младите хора са под все по-голям натиск да се представят и успяват като личности в образованието и работата, важно е доброволчеството да се насърчава и оценява. В много от случаите ангажираността с определена кауза за младежите се изразява именно в безвъзмездно отделяне на време и труд за постигането ѝ. Ето защо доброволчеството и реализацията на обществени каузи вървят ръка за ръка, а това от своя страна изисква още по-голяма гражданска осъзнатост и дори потребност да се отдадеш доброволно на нещо в името на общността. Когато добрите примери съществуват и са реални за едно общество, младежите много по-лесно се учат от тях и са готови да последват вече приложени успешни модели.

6. Подкрепа на проекти и инициативи на младите хора – проектите са реално проявление на гражданското самосъзнание на младежите, тъй като те са тяхна инициатива от самата идея до нейната реализация. Благодарение на своите надежди и желания младите хора имат много идеи, които могат да бъдат трансформирани в проекти и местни инициативи, които да са от полза за всички. Като им се даде подходяща подкрепа, тези проекти, добрите постижения, както и неудачите могат също така да помогнат на младите хора да развият чувството си за отговорност, самостоятелността си така, че да ги превърнат в действени социални фактори. Нужно е да се съдейства за реализирането на

тези проекти, без да има значение техният мащаб, като се даде възможност младите хора да бъдат подпомагани от професионалисти в реализацията им и да имат достъп до финансова, материална и техническа помощ.

7. Насърчаване на организациите на младите хора – именно в организациите на младите хора се развива най-бързо гражданско самосъзнание, тъй като там то става естествено, в среда на равноправие. Там се зараждат идеите, там е възникват и каузите. Младежките организации са уникални в това, че са фокусирани преди всичко върху отразяването на мненията и обслужването на нуждите и интересите на младите хора. Те също така осигуряват пространство, в което младите хора могат да научат и изпитат възможностите и предизвикателствата на участието в решения и действия заедно с други млади хора. Важно е младите хора да имат възможност да се присъединят към младежка организация по свой избор в тяхната общност, ако имат такова желание. Младите хора също така следва да имат правото и да бъдат подкрепяни да основават собствени организации, ако искат. Обществото в лицето на местните и регионалните власти следва да осигури определен бюджет, предназначен само за подпомагане на младежки организации, които управляват дейности или предоставят услуги или са трибуна на вижданията на младите хора в общността и се застъпват за тях. Важно е младите хора и младежките организации да бъдат зачитани като пълноправни партньори и да имат и възможността да не участват, ако не желаят. Ефективното участие на младите хора в местните и регионалните дела следва да се основава на осъзнаването от тяхна страна на социалните и културните промени, които се случват в тяхната общност. Създаването и участието в постоянни представителни структури като младежки съвет, младежки парламент или младежки форум са форми на осъзнато гражданско участие. Такава структура може да бъде съставена чрез избори или чрез определяне от страна на организации на младите хора и/или на доброволни начала. Структурата на членовете ѝ следва да съответства на структурата на общността.

8. Младежко участие в неправителствени организации (НПО) и политически партии – Жизненият, независим и активен неправителствен сектор е съществен елемент на всяко истински демократично общество. Също така е важно и други сектори от гражданското общество като политическите партии да са силни и активни на местно и регионално ниво. Участието в демократичния живот на една страна, регион или община е много повече от това да се гласува на избори. Ето защо участието в НПО и политически партии е толкова важно, тъй като те помагат на гражданите да участват в и влияят на решенията и действията постоянно. Следователно от решаващо значение е младите хора да бъдат окуражавани и подпомагани да участват в сдружения в своите общности.

Каузите, в които могат да се включат младежите, са различни по вид. Съществуват каузи във всяко едно направление на общественно-икономическия живот или във всяка една секторна политика, например: спорт, свободно време и съвместен живот, политика за насърчаването на младежката заетост и борба с безработицата, градоустройство, жилищна политика и транспорт, образование, политика за мобилност и обмени, здравна политика, политика за равноправие между половете, специфична политика за селските райони, култура, устойчиво развитие и околна среда, борба с насилието и престъпността, анти-дискриминационна политика, политика за сексуалността, политика за достъп до права и закон.

Примери за младежки каузи:

- подпомагане на деца в неравностойно положение или хора с увреждания чрез организиране на благотворителни концерти и спектакли,
- подпомагане на по-малки деца, изоставачи в училище,
- участие в летни лагери като младежки лидери,
- включване в дейности за арттерапия на деца и възрастни с увреждания - ателиета за социални умения, логическо мислене и занимания с изкуство за деца и младежи с аутизъм,
- участие в дарителски кампании за събиране на дрехи и играчки,
- участие в кампании за чиста околна среда, облагородяване на околблокови пространства,
- „осиновяване” на животни от приюти

Участието на младите хора в живота на общините и регионите следва да е съставна част от една глобална политика за гражданско участие в обществения живот. Всички секторни политики имат своето младежко измерение и затова следва да се насърчава гражданското съзнание и младите хора и да се осигурят различни форми на тяхното участие в обществено-политическия живот на общността. Следва да бъде отделено специално внимание на насърчаването на участието в местния и регионалния живот на млади хора в неравностойно положение и от етнически, национални, социални, сексуални, културни, религиозни и езикови малцинства – само по този начин се зачитат равните права на всички и се прилагат принципите за равните възможности и антидискриминацията.

ТОЛЕРАНТНОСТ КЪМ МАЛЦИНСТВАТА

Понятия:

Толерантността е поведение, маниер, подход и отношение на подкрепа, разбиране и недискриминация към малцинствени или слабо представени групи, или групи, които по някакъв начин са в неравностойно положение. Толерантност означава търпимост към друг начин на живот, поведение, обичаи, чувства, мнения, идеи, вероизповедания.

В чл. 1 на Декларацията за принципите на толерантността, приета на 16.11.1996г. от Общото събрание на ООН, се дава следното определение за толерантност: **„Толерантността е уважение, приемане и оценяване на богатото многообразие на културите на нашия свят, на нашите форми на изразяване и начини на човешкото битие. Тя се насърчава от знания, отвореност, общуване и свободата на мисълта, съвестта и убежденията. Толерантността е хармония в многообразието. Тя не е само морален дълг, но и политическа и правна потребност.“**

Малцинство е група, която не представлява доминиращо множество в рамките на населението в дадено общество. Това може да е всяка група, която е подставена и непривилегирована спрямо доминиращата група по отношение на социален статус, етнос, образование, трудова ангажираност, здраве, политическа власт, религия, сексуална ориентация и т.н.

Терминът малцинствена група често се използва по повод човешки права и събирателни права, тъй като малцинствените групи са обект на дискриминация, била тя съзнателна, несъзнателна или дори законодателна, т.е. членовете на малцинствените групи са обект на диференциран подход в обществото, към което принадлежат или наличието на социални структури, които не са равно достъпни за всички.

Под "толерантност" в днешно време разбираме: висша проява на търпимост, основаваща се на предпоставките за равенство на хората и тяхната свобода. Свободата е онази необходима основа върху която човешките права са разположени. Тя е не само емоционална и морална характеристика, но и юридически аргумент, който налага правата на човека да бъдат посочвани, описвани и подсигурирани с механизми за защита.

Толерантността е важен в съвременния живот феномен, който се основава на следните принципи: уважение, приемане и правилно разбиране на богатото многообразие на култури в нашия свят; формите на изразяване и начини на проявяване на човешката индивидуалност; хармония в многообразието; стремеж за постигане на мир.

Толерантността трябва да се развива от ранна детска възраст и да бъде част от образователния процес за формиране на гражданско съзнание. Когато тя е осъзнат процес, толерантността не е просто поносимост или търпимост на различията на другостта, тя се превръща в необходимост от това различие, необходимост от другостта като условие за собственото ни развитие.

Съвременното ни общество е богато с примери за агресивни постъпки и потъпкване правата на другия, а формите на агресия стават все по-разнообразни. Светът започва да се приема като враждебен, а живота с другите като изпълнен със заплаха и насилие. Агресивното поведение се е

превърнало в образец и подрастващите го следват или повтарят са все повече и повече. Важно е да разберем същността и произхода на проблема, за да го унищожим. Да извърнеш глава, да обидиш или малтретираш някого само защото не е като теб, не е адекватна и правилна реакция. Трябва да ги приемем и разберем, да бъдем толерантни към различията, защото всеки човек си има лоши и добри страни, които при някои са по-видими, отколкото при други. Именно в това е уникалността на индивида. Затова правилната стратегия е толеранс към всеки човек и към достойнството му. Това значи, че не трябва да изолираме различните, а просто да ги разберем и ако трябва да им протегнем ръка за помощ. Всичко това е възможно за реализация чрез позитивни социални влияния от семейството, където се формират първите поведенчески модели, училището, връстниците, масмедиите. Всички те ръка за ръка трябва да се стремят към изграждането на поведенчески модели, включващи устойчивост и позитивност на светогледа, умение да обичаш и уважаваш както себе си, така и другия.

Каква е разликата между толерантния човек (Т) и нетолерантния (Н)?

1. Познание за себе си

Т: Адекватно преценя себе си и обкръжаващите. Способен е да бъде самокритичен, старее се да се ориентира в проблемите си, в собствените си достойнства и недостатъци.

Н: Забелязва предимно достойнствата си, а на околните – недостатъците, за които има обвинително мнение.

2. Защитеност

Т: Уверен е в себе си, не се съмнява, че ще се справи с всяка възникнала ситуация или задача.

Н: Страхува се от социалното си обкръжение и от себе си – във всичко вижда опасност.

3. Отговорност

Т: Не прехвърля отговорността върху другите, сам отговаря за постъпките си.

Н: Смята, че случващите се събития не зависят от него и следователно не е отговорен за случващото се около него. Безпричинно подозира, че околните му вредят.

4. Потребност в определяне

Т: Стреми се към работа, творчество, самореализация.

Н: Склонен е да се поставя на втори план – „нека да бъде някой друг, само да не съм аз...“

5. Чувство за хумор

Т: Винаги реагира на шеги, способен е да се надсмива над себе си.

Н: Апатично или мрачно възприема хумора. Раздразнено реагира дори на безобидните шеги по свой адрес.

6. Авторитаризъм

Т: Предпочита демократичните отношения.

Н: Предпочита твърдата власт.

В съвременния свят, толерантността е по-важна от всякога. Това е епоха, белязана от глобализацията на икономиката и от бързо увеличаване на мобилност, комуникация, интеграция и взаимозависимост, мащабни миграции и преместване на населението, урбанизацията и променящите се социални модели. Тъй като всяка част на света се характеризира с разнообразие, ескалацията на нетърпимост и препирни потенциално заплашва всеки регион. Тя не се ограничава само до която и да е страна, а е глобална заплаха.

Когато говорим за малцинства трябва да отбележим, че има различни видове малцинствени групи и те се определят въз основа на различни признаци: расови и етнически малцинства, сексуални малцинства, религиозни малцинства, езикови малцинства, малцинства на хора с увреждания.

Стереотипи

Различията между мнозинство и малцинство стават институционализирани, когато господстващите групи поемат властта за създаване на норми, от които малцинствените групи биват взети за отклонение. Тези различия се възприемат като липси или повреди на малцинството да отговори на стандартите на мнозинството.

При развитие на толерантност към малцинствата в едно общество следва да се насочи вниманието към преодоляване на съществуващите стереотипи, „етикети“ и предразсъдъци, наслоявани с времето. Тук са изброени някои от стереотипите за етническите малцинства (най-вече циганското):

- склонност към криминални прояви
- липса на хигиена
- нецивилизовани
- мързеливи
- не спазват законите
- не си плащат сметките
- не образоват децата си

Докато толерантността се разбира като едностранен процес – проява от страна на доминиращата група, то за интеграция на малцинствата са нужни усилия от двете страни: както на мнозинството, така и на малцинството.

Образованието е най-ефективното средство за предотвратяване на непоносимост. Първата стъпка при обученията за толерантност е да научи младежите какви са техните споделени права и свободи, така че те да бъдат удовлетворени, както и да насърчи волята им да защитават правата на другите. Ето няколко примера за подпомагане на социалната хармония и равните възможности сред учениците със специални образователни потребности и различен етнически произход, които от които учителите биха могли да се ръководят:

1. Преподавателят трябва винаги да е справедлив и балансиран в работата с всеки един ученик и да не му дават основание да вярва, че „хората като мен /различни, болни, цигани, турци, арменци, руснаци и т.н. / не получават еднакъв шанс.

2. Използване на учебни материали, които показват всички различни групи в еднакво положителна светлина и в нестереотипни роли.

3. Внимателно избиране на учебници и текстове, за да са уверени, че малцинствените групи и децата със СОП не са пренебрегнати или представени по погрешен начин. Темите не бива да са предубедени и лицата от малцинствените групи трябва да са представени в нестереотипни, високостатусни роли, а спрямо тези със заболявания да развият емпатичност и желание за помощ.

4. Допълване учебниците с автентични материали от различни култури взети от вестници, списания и други медии.

5. Избягване да се внушават предразсъдъци, но открито обсъждаме расовите и етническите отношения и друг тип различия в часа на класа, вместо да се преструваме, че няма такива.

6. Ясно показване на учениците, че расовите или етническите предразсъдъци, включително оклеветяването, подигравките, вицовете, няма да се толерират в класната стая или в училището и ще бъдат предприети санкциониращи мерки.

7. Помагаме на всички ученици да ценят собственото и чуждо културно наследство и принос към историята и цивилизацията в часовете по литература и история. По този начин избягваме свеждането до или стереотипизирането на културите просто въз основа на националните ястия и празници.

8. Сигурност, че поставяните работни или домашни задачи не са обидни или фрустриращи за учениците от малцинствата и със СОП.

9. Осигуряване структура за междугрупово взаимодействие. Учениците имат нужда от възможности да се опознаят като отделни хора и да работят заедно за постигане на обща цел. Това става чрез участие в спортните и културни мероприятия организирани от училището през годината, включване в различни тренинг-програми.

Образованието за толерантност трябва да се стреми да противодейства на влияния, които водят до страх и изключване на всички останали и трябва да помогне на младите хора да развият капацитет за независима преценка, критично мислене и етични разсъждения.

Проявата на нетолерантност, неблагоприятното третиране и незачитане равните права на всички хора, се определя още като дискриминация. Дискриминация е нарушение на човешките права, забранено от редица обвързващи международни стандарти.

Комитетът на ООН за човешки права – орган от независими експерти, който наблюдава изпълнението на Международния пакт за граждански и политически права – определя дискриминацията като:

„всяко различие, изключване, ограничение или предпочитание, основаващо се на раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, имотно състояние, рождение или всякакви други признаци, и което има за цел или ефект да навреди или накърни признаването, ползването или упражняването от всяко лице, при условия на равнопоставеност, на всички права и свободи“.

Съгласно международното право дискриминацията има три отличителни елемента, а именно:

1. Налице е неблагоприятно третиране на даден индивид;
2. То произтича от ограничение/забрана, основаваща се на явен външен признак;
3. Липсва обективна и разумна обосновка за наложената санкция.

За борбата с нетолерантността и дискриминацията съвременните общества разработват и приемат стратегически документи, които очертават конкретни мерки и приоритети в това направление. В България например съществува Стратегия за интеграция на ромите, според която следва да се прилагат мерки за интеграция в няколко приоритетни направления:

- Заетост
- Образование
- Здравеопазване
- Жилищна политика
- Върховенство на закона и недискриминация
- Култура и медии

По отношение етническите малцинства, счита се, че именно чрез осигуряване на по-добри възможности за образование, заетост, социални грижи и адекватни условия за живеене, те могат най-добре да бъдат интегрирани. За успешната интеграция на малцинствата трябва да се вземат под внимание и разнообразните им нужди и обичаи, култура и начин на живот.

С оглед недопускане на дискриминация на малцинствата, местните и регионалните власти следва активно да популяризират човешките права и поведението на толерантност. Грижа на всяко демократично управление е да приеме или подсили анти-дискриминационни закони, с които да се осигури равен достъп на всички граждани до обществени места, професионално обучение, образование, жилища, културни дейности и други сфери на живота. То трябва да насърчава междурелигиозния диалог, мултикултурното, анти-расистко образование и образованието срещу дискриминацията като част от учебния план.

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО И АНТИДИСКРИМИНАЦИЯ

Понятия:

Застъпничеството е процес на целенасочено използване на информация за промяна на политики, които засягат живота на хора в неравностойно положение. То често включва лобиране пред институции, но не се изчерпва само с това. Застъпничеството може да се използва, за да се променят местни, национални и международни политики и практики.

Гражданското застъпничество се състои от определен набор от действия и стъпки, целящи да оптимизират ресурсите на дадена застъпническа група и да постигнат целите, които тя е набелязала. Обикновено тази технология се нарича застъпническа кампания и представлява процес на идентифициране, обединяване и насочване на усилията за оказване на влияние върху процеса на вземане на решение в подкрепа на граждански инициативи.

Застъпническите кампании могат да улеснят вземането на балансирано решение, отнасящи се до промени в политиката, като осигуряват необходимата информация, анализи, различни гледни точки на широки обществени групи и алтернативни мнения.

Всички граждани и граждански организации имат право и възможност да провеждат застъпнически кампании, с които да влияят и търсят подобрене в живота на своята общност, село, град, държава, регион.

Целите на застъпничеството, най-общо могат да бъдат:

- Подкрепа за възстановяване на справедливостта чрез отстояване на накърнени граждански права;

- Мобилизиране на граждански усилия за разкриване на нови възможности за развитие.

Гражданското участие в процесите на вземане на решения е постепенен процес, който предполага преминаването през точно определени етапи. Тези етапи застъпват двете нива на участие, като част от един идеален модел на гражданско включване в управлението.

- Първото ниво на участие е информация, където усилия би трябвало да се положат и от двете страни – гражданите и местните власти. Властта има задължението да предоставя на гражданите информацията относно своята дейност и планове. По този начин гражданите по-ясно ще разберат приоритетите в политиките на избраните от тях представители на властта.

- Второто ниво са гражданските консултации. Те включват действия на властта с цел идентифициране и разбиране на нуждите на гражданите.

Няколко фактора определят ефективното гражданско участие в процесите на вземане на решения:

- Власти, отворени за включване на гражданите в широк кръг от дейности;

- Непрекъснат обмен на информация между властта и гражданите;

- Ефективни методи за събиране на информация от гражданите относно техните нужди, мнения и приоритети;

- Добре информирани граждани, осъзнаващи нуждата от участието си в процесите за вземане на решения.

ЗАСТЪПНИЧЕСТВОТО КАТО ДЕЙНОСТ

Застъпничеството е насочено към това да улеснява застъпниците да получават достъп и глас при вземането на решения от съответните институции; да променя властовите взаимоотношения между тези институции и хората, засегнати от решенията им. И, не на последно място, да довежда до подобряване качеството на живот на хората.

Един от ефектите на застъпничеството е укрепване на организациите, чрез които хората могат да се

включат в политическите процеси, както и създаването на мрежи на различни граждански групи и организации.

В последните години тенденцията е към акцентирание върху застъпничеството, като ефективен начин за убеждаване на различните политически фактори да променят своята политика.

- Когато целта е голяма, усилията и работата на един човек или една група не са достатъчни, за да се постигне устойчива

- промяна в живота на засегнатите от несправедлива политика хора.

- Застъпничеството е свързано с овластяване;

- Чрез застъпничество възможностите на неправителствените организации да влияят върху политиката нарастват.

ЕЛЕМЕНТИ НА ЗАСТЪПНИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

Формулиране на цели

- Определете ясно проблема, по който смятате да работите,
- Опишете възможностите, които съществуват ако проблемът бъде разрешен. Направете възможностите своя цел, а не

- решаването на проблема. Хората се вдъхновяват от позитивните идеи.

- На база на информацията за съществуващата ситуация, опишете как си представяте, че ще изглежда идеалната ситуация, към която се стремите.

Анализ на заинтересовани страни и целеви аудитории

След като сте формулирали целта е важно да помислите кой има интерес и е въввлечен в решаването на проблема, по който смятате да работите.

Идентифициране и анализ на целевите хора и институции

Формулиране на послание

Посланието е това, което искате да кажете на хората и институциите, както и на обществеността като цяло. То уточнява каква политическа промяна искате от едните да направят, а от другите да подкрепят.

Избор на средствата за предаване на посланието

За да стигне посланието до целевите аудитории, е важно да помислите за средствата, които можете да използвате за предаването му, както и какъв трябва да бъде посланикът.

Средствата за предаване на посланието са разнообразни, но могат да бъдат обособени в две основни групи:

- Директни – лични и групови срещи и разговори, телефонни обаждания, директни публични акции и др.
- Индиректни – печатни издания (например, вестници и списания, плакати, листовки, съобщения за пресата, доклади, писма и др.), електронни медии (например, радио, телевизия, Интернет – електронна поща, уеб страници, дискуссионни форуми и др.)

ЗАЩИТА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯ

„дискриминация“ (от лат. *discriminatio* — „правене на разлика“) е третирането или възприемането на даден човек или група по признак на класа, категория, раса, религиозна принадлежност, сексуална ориентация или нещо друго вместо спрямо неговите лични качества.

Конституцията на България забранява всички форми на дискриминация и казва, че “Всички граждани са равни пред закона”.

- Расовата дискриминация представлява неравноправно третиране на индивидите на базата на реални или имагинерни расови категории.

- Половата дискриминация ощетява лице от възможности или възнаграждения единствено на базата на пола му.

- Религиозната дискриминация представлява установяване неравноправно третиране на индивидите на базата на техните религиозни вярвания или принадлежност.

Свободата на религията и вярата е застъпена в много конституции. Една от първите декларации на правата на човека е още от времето на Френската революция. В нея се посочва, че човек има право да избира и изповядва религия, стига това да не е за сметка на обществения ред. Това право е лично и неотменимо. То се гарантира в международното право и във вътрешното право на Република България, а и конкретно от Закона за вероизповеданията.

- Дискриминацията на хора в неравностойно положение се изразява в неприемане на работа, в социални и културни групи, неправилно третиране, непредставеност в медиите, филмите и т.н., както и неосигуряване на помощни механизми (превод за глухоними, специални сигнали за незрящи, паркинги за инвалиди и пр.). Интересите на хора в неравностойно положение са защитени от Закона за интеграция на хора с увреждания и от Закона за насърчаване на заетостта.

- Възрастовата дискриминация представлява установяване неравноправно третиране на индивидите на базата на тяхната възраст - обикновено приема две форми: дискриминация срещу младежи и срещу възрастни лица.

- Социалната дискриминация представлява по-неблагоприятно третиране или ограничаване, лишаване на индивиди и групи от чисто законовите им права и задължения, както и възможности, на базата на тяхната класа или според групата, към която принадлежат.

Антидискриминационните практики у нас най-често се възприемат като въвеждане на антидискриминационно законодателство, но в действителност могат да представляват различни действия от страна на държавата за предотвратяване на практиките на дискриминация. Например

Комисията за защита от дискриминация, Хартата на клиента, Европейската конвенция за защита правата на човека, Европейския омбудсман. В защитата от дискриминация голяма роля играят местните обществени организации, медиите, образованието, местните обществени посредници. Съществуват ли изключения от общото правило, забраняващо дискриминацията?

Новото законодателство допуска ограничен кръг от изключения от принципа за равнопоставеното отношение, когато например става въпрос за съхраняването на етноса, на религиозните организации или с цел изпълняването на специални планове за насърчаване на интегрирането на по-възрастните или по-младите работници към пазара на труда.

Как можете да се защитите, ако сте жертва на дискриминация?

1. Чрез образуване на производство пред Комисията за защита от дискриминация по:

- жалба на засегнатите лица;
- инициатива на комисията;
- сигнали на физически и юридически лица, на държавни и общински органи.

2. Всяко лице, чиито права по този или по други закони, уреждащи равенство в третирането, са нарушени, може да предяви иск и пред районния съд, с който да поиска:

- установяване на нарушението;
- осъждане на ответника да преустанови нарушението и да възстанови положението преди нарушението, както и да се въздържа в бъдеще от по-нататъшни нарушения;
- обезщетение за вреди.

ИЗУЧАВАНЕТО НА ХОЛОКОСТА И МЕРКИ ЗА БОРБА С АНТИСЕМИТИЗМА

Понятия:

Холокостът е масово преследване и измъчване, геноцид по време на Втората световна война, извършен от нацистка Германия предимно на расова или етническа основа с единственото намерение и цел за „пречистване“ на европейските раси от „нежелателните елементи“. Холокостът е ограничен до четири компонента: еврейски Холокост, ромски Холокост, евгеничен Холокост и Холокост над хомосексуалните. Нещо повече, „Холокостът (който се появява в резултат на нацистката кампания за преследване на „нежелателните елементи“ от предвоенния период) е бил механизъм, създаден от нацисткия режим за прочистване на европейските раси от всички възприемани за „нисши и изродени категории хора“, за каквито са считани евреите, циганите, психично болните и хомосексуалните. Друг поглед към Холокоста го разглежда като линия за генетично пречистване, замислена да изкорени възприеманите генетични „замърсители“ от европейския генетичен фонд в преследването на идеята за създаване на „чиста“, превъзхождаща, „висша раса“.

Етимологията на думата Холокост идва от гръцки език, състои се от две думи означаващи „напълно“ и „изгаряне“. Това е наименованието на геноцидът над евреите през Втората световна война в националсоциалистическа Германия. Официално е обявено, че жертвите по време на Холокоста са около 6 милиона души от еврейски и 5 милиона души от друг произход. Смята се, че Холокоста

е резултат от целенасочена програма за репресиране, издирване, залавяне и затваряне на евреи, политически и други престъпници, цигани, комунисти, хомосексуалисти в т.нар. „лагери на смъртта“. В тези лагери те ставали жертва на принудителен труд, разстрели, убивани в газови камери.

Основни доказателства са – мрежата от концентрационни лагери, снимков материал, големи количества от дрехи и други лични вещи, крематориуми, газови камери, признания на немски военни, свидетелства на очевидци. Едно от най-големите доказателства и единствено документално е т.нар. „Окончателно решение“ от протокола на конференцията във Ванзее от 20.01.1942 г. Става дума за „Окончателно решение на еврейския въпрос“, то се интерпретира като програма за пълно унищожение на евреите в Европа. Всичко това е допълнено с яростните речи на Адолф Хитлер срещу евреите и явната му омраза към тях изложена също и в автобиографията му „Моята борба“.

Съвременни прояви в България

С решение No 105 на Министерския съвет на Република България от 13 февруари 2003 г. се постановява 10 март за Ден на спасението на българските евреи и на възпоменание на жертвите на Холокоста и на престъпленията срещу човечеството. Денят отбелязва спирането на депортацията на българските граждани от еврейски произход през 1943 г.

В резултат от недостатъчно застъпеното в учебните програми преподаване на гражданско образование и на теми, свързани с Холокоста, сред младите хора съществува непознаване на неговите последици, а това води до неговото отричане и до прояви на антисемитизъм, антициганизъм и расистки настроения сред някои младежки кръгове.

Образователната система в България и темата за Холокоста

Ролята на обучение по темата за Холокоста се състои в повдигането на въпроси, които да дадат отговор защо се е случило това престъпление срещу човечеството и чрез образование да допринесе към превенция на подобни престъпления в бъдеще. Чрез този тип образование се цели да се засили връзката между разбирането на този исторически факт в светлината на днешния ден, съвременните въпроси на човешките права, необходимостта от повече гражданско образование и по-малко прояви на расизъм и ксенофобия сред българските младежи.

Образованието за Холокоста може да се дефинира като „обучение, чийто основен фокус е дискриминацията, преследването и изстреблението на евреите от нацисткия режим, но също включва и нацистките престъпления срещу други групи, както с цел по-дълбоко разбиране на Холокоста, така и от желание да се признае и почете страданието на многобройните жертви от нееврейски произход през нацисткия период“.

Антисемитизмът е враждебност или предубеждение спрямо евреите, което граничи от индивидуална ненавист до институционално насилствено гонение.

Антисемитизмът е „определено възприемане за евреите, което може да бъде изразено като омраза към тях. Реторичните или физически изяви на антисемитизъм са насочени срещу хора от еврейски или нееврейски произход и/или тяхната собственост, към еврейските общностни институции и религиозни учреждения“. Антисемитизмът, който е в основата на Холокоста по време на Втората световна война, често „обвинява евреите в конспирация срещу човечеството и в повечето случаи обвинява евреите за всички несгоди. Изразява се в писмена форма, реч, зрителна форма или действия и използва стереотипи и негативни черти на характера“. Съвременните примери за антисемитизъм, който може да бъде битов, религиозен и политически, включват:

- 1) призоваване към или подпомагане убиването или нараняването на евреи в името на радикална идеология или екстремистки възгледи на дадена религия;
- 2) отправяне на нехуманни, демонизиращи или стереотипни обвинения към евреи, като например митът за еврейската конспирация, или че евреи управляват медиите, световната икономика, правителства;
- 3) обвиняването на евреите като цяло за грехове, извършени от един човек или група хора;

МЕРКИ ЗА БОРБА С АНТИСЕМИТИЗМА

Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността прие Обща политическа препоръка за Борба срещу разпространението на расистки, ксенофобски и антисемитски материали чрез Интернет

Препоръчва на правителствата на държавите членки на ЕС:

- включат въпроса за борбата с расизма, ксенофобията и антисемитизма в цялата настояща и бъдеща работа на международно равнище, насочена към потискане на нелегалното съдържание в Интернет;
 - да помислят в този контекст за изготвянето на конкретен протокол към бъдещата Конвенция за киберпрестъпността, за да се борят с расистките, ксенофобските и антисемитските престъпления, извършвани чрез Интернет;
 - да предприемат необходимите мерки за укрепване на международното сътрудничество и взаимопомощ между правоприлагащите органи по света, за да бъдат предприети по-ефективни мерки против разпространение на расистки, ксенофобски и антисемитски материали чрез Интернет;
 - да гарантират, че съответното национално законодателство се отнася и за расистките, ксенофобските и антисемитските престъпления, извършвани чрез Интернет и да преследват отговорните за този вид престъпления;
 - да полагат постоянни усилия за обучението на правоприлагащите органи във връзка с проблема с разпространението на расистки, ксенофобски и антисемитски материали чрез Интернет;
 - да помислят в този контекст за учредяването на национален консултативен орган, който би могъл да действа като постоянен център за наблюдение, медиаторен орган и партньор при изготвянето на кодекси за поведение;
 - да подкрепят съществуващите антирасистки инициативи в Интернет както и разработването на нови сайтове, посветени на борбата против расизма, ксенофобията, антисемитизма и нетолерантността;
 - да изяснят базата на съответните технически функции отговорност на хостана съдържание и доставчика на съдържание и издателите на сайтовете в резултат на разпространението на расистки, ксенофобски и антисемитски съобщения; да подкрепят мерките за саморегулиране, предприети от Интернет индустрията за борба с расизма, ксенофобията и антисемитизма в мрежата, като например антирасистки горещи линии, кодекси за поведение и филтриращ софтуер, и да насърчават по-нататъшните изследвания в тази област;
 - да повишават информираност на обществото относно проблема с разпространението на расистки, ксенофобски и антисемитски материали чрез Интернет, докато обръщат специално внимание на повишаването на информираността сред младите Интернет потребители – особено децата – по отношение на възможността за попадане на расистки, ксенофобски и антисемитски сайтове и потенциалния риск от такива сайтове.
-
- да полагат постоянни усилия за обучението на правоприлагащите органи във връзка с проблема с разпространението на расистки, ксенофобски и антисемитски материали чрез Интернет;
 - да помислят в този контекст за учредяването на национален консултативен орган, който би могъл да действа като постоянен център за наблюдение, медиаторен орган и партньор при изготвянето на кодекси за поведение;
 - да подкрепят съществуващите антирасистки инициативи в Интернет както и

разработването на нови сайтове, посветени на борбата против расизма, ксенофобията, антисемитизма и нетолерантността;

- да изяснят на базата на съответните си технически функции отговорността на хоста на съдържание и доставчика на съдържание и издателите на сайтовете в резултат на разпространението на расистки, ксенофобски и антисемитски съобщения; да подкрепят мерките за саморегулиране, предприети от Интернет индустрията за борба с расизма, ксенофобията и антисемитизма в мрежата, като например антирасистки горещи линии, кодекси за поведение и филтриращ софтуер, и да насърчават по-нататъшните изследвания в тази област;
- да повишават информираност на обществото относно проблема с разпространението на расистки, ксенофобски и антисемитски материали чрез Интернет, докато обръщат специално внимание на повишаването на информираността сред младите Интернет потребители – особено децата – по отношение на възможността за попадане на расистки, ксенофобски и антисемитски сайтове и потенциалния риск от такива сайтове.

СЪДЪРЖАНИЕ:

УВОД

ИЗКУСТВОТО НА АРГУМЕНТА ИЛИ КАК ДА ВОДИМ ДЕБАТИ?

10 ПРАВИЛА ЗА ВОДЕНЕ НА УСПЕШЕН ДЕБАТ

ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО

УЧАСТИЕТО НА МЛАДИТЕ ХОРА В ПРОЦЕСИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

ПОВИШАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО СЪЗНАНИЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В КАУЗИ

ТОЛЕРАНТНОСТ КЪМ МАЛЦИНСТВОТА

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО И АНТИДИСКРИМИНАЦИЯ

ИЗУЧАВАНЕТО НА ХОЛОКОСТА И МЕРКИ ЗА БОРБА С АНТИСЕМИТИЗМА

Това помагало е създадено с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация "Обществен дарителски фонд - Габрово" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.

ОБЩЕСТВЕН ДАРИТЕЛСКИ ФОНД
ГАБРОВО

ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY

eea
grants

<http://www.ngogrants.bg/>